

Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους

Εισαγωγή στη διεθνή
προστασία

Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους

Εισαγωγή στη διεθνή προστασία

Οκτώβριος 2023

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στους φορείς της EASO, θα νοείται ως αναφορά στον EUAA.

Το Ημερομηνία σύνταξης: Σεπτέμβριος 2023

Ούτε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος των οργανισμών ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025

PDF ISBN 978-92-9410-379-6 doi: 10.2847/745731 BZ-03-23-276-EL-N

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) 2025

Φωτογραφία εξωφύλλου, Photographee.eu © AdobeStock, 2025

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA ή τον FRA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

Σχετικά με την παρούσα σειρά εγγράφων

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) ένωσαν τις δυνάμεις τους για την ανάπτυξη σειράς πρακτικών εργαλείων για τους επιτρόπους ασυνόδευτων παιδιών με ανάγκες διεθνούς προστασίας. Στόχος είναι να υποστηριχθούν οι επιτροπείς στα καθημερινά τους καθήκοντα και ευθύνες κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (κανονισμός Δουβλίνο III) ⁽¹⁾ και της προσωρινής προστασίας. Η σειρά πρακτικών εργαλείων καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

- την προσωρινή προστασία·
- την εισαγωγή στη διεθνή προστασία·
- την τακτική διαδικασία ασύλου·
- τις διακρατικές διαδικασίες.

Τα τέσσερα φυλλάδια αλληλοσυμπληρώνονται.

Στόχος των εν λόγω πρακτικών εργαλείων είναι να επιτρέψουν στον επιτροπείο να ενημερώνει καλύτερα και να βοηθά τα παιδιά στη διαδικασία, βοηθώντας τα έτσι να κατανοήσουν καλύτερα τη συνάφεια των σχετικών βημάτων. Η ουσιαστική συμμετοχή του παιδιού και η ικανότητά του να λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις θα βελτιωθεί.

Η καλή λειτουργία των συστημάτων επιτροπείας ανηλίκου είναι απαραίτητη για την προώθηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και των δικαιωμάτων του. Οι επιτροπείς είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν ότι τυχόν νομικές, κοινωνικές, ιατρικές και ψυχολογικές ανάγκες αντιμετωπίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης διαδικασίας και έως ότου εξασφαλιστεί μια βιώσιμη λύση για το παιδί.

Κατά την προετοιμασία για τη σύνταξη αυτών των πρακτικών εργαλείων, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζήτησαν τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιτροπείας μέσω ταχείας αξιολόγησης των αναγκών για τον καθορισμό των στόχων και των θεμάτων που καλύπτονται από τα πρακτικά εργαλεία.

Λαμβάνοντας υπόψη την ομάδα-στόχο της παρούσας σειράς, τα εργαλεία βασίζονται στο εγχειρίδιο για την επιτροπεία από τον FRA και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ⁽²⁾ και είναι συνεπή με τις αυτοτελείς ενότητες κατάρτισης του FRA για τους επιτρόπους ⁽³⁾, καθώς και με το πρόγραμμα κατάρτισης του EUAA ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 604/2013](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιатύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).

⁽²⁾ FRA και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας](#), 30 Ιουνίου 2014.

⁽³⁾ Ο δικτυακός τόπος εξ αποστάσεως κατάρτισης του FRA είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

⁽⁴⁾ Ο κατάλογος κατάρτισης του EUAA διατίθεται στη διεύθυνση: <https://euaa.europa.eu/publications/training-catalogue-20222023>.

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	5
Σχετικά με το παρόν εργαλείο.....	6
1. Τι είναι η διεθνής προστασία;.....	7
1.1. Καθεστώς πρόσφυγα.....	8
1.2. Επικουρική προστασία.....	9
2. Ποιες είναι οι βασικές αρχές της διεθνούς προστασίας;.....	12
3. Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;.....	17
3.1. Διεθνές και περιφερειακό νομικό πλαίσιο.....	17
3.2. Νομικό πλαίσιο της ΕΕ.....	18
4. Τι πρέπει να κάνω ως επιτροπος για να υποστηρίξω το παιδί που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας;.....	22
4.1. Πώς υποστηρίζω το παιδί;.....	22
4.2. Πώς να διασφαλίσετε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στη διαδικασία ασύλου.....	27
4.3. Πώς να διευκολύνετε τη συμμετοχή του παιδιού.....	29
Παράρτημα 1. Συμπληρωματικές πηγές.....	31
Κατάλογος διαγραμμάτων.....	35

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
ΕΥΑΑ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου — Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε με τα Πρωτόκολλα αριθ. 11 και αριθ. 14, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5.
ΚΕΣΑ	Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου
Κράτη μέλη	Κράτη μέλη της ΕΕ
ΟΔΑ	οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου — οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)
ΟΕΑΑ	οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου — οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση)
ΟΣΥ	οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής — οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)
ΣΔΠ	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού
Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων	Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων (1951) και το πρωτόκολλό της (1967) (αναφέρεται ως «σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
Χώρες ΕΕ+	Κράτη μέλη της ΕΕ και συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν

Σχετικά με το παρόν εργαλείο

Το παρόν εργαλείο επικεντρώνεται στην εισαγωγή στη διεθνή προστασία ⁽⁵⁾.

Στόχος του είναι να εξοικειώσει τους νεοδιοριζόμενους επιτρόπους με την έννοια της διεθνούς προστασίας, τις πιθανές μορφές προστασίας που αναγνωρίζονται μέσω της διαδικασίας ασύλου, το σχετικό νομικό πλαίσιο και τα συναφή δικαιώματα του παιδιού.

Το εργαλείο είναι δομημένο σε τέσσερα μέρη:

1. Τι είναι η διεθνής προστασία;

Το κεφάλαιο αυτό συγκεντρώνει τους βασικούς ορισμούς που περιλαμβάνονται στο διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της ΕΕ και παρέχει μια γενική επισκόπηση σχετικά με το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

2. Ποιες είναι οι βασικές αρχές της διεθνούς προστασίας;

Το παρόν κεφάλαιο εξηγεί τις αρχές της μη επαναπροώθησης, το δικαίωμα υποβολής αίτησης ασύλου, το δικαίωμα στη ζωή και την απαγόρευση των βασανιστηρίων.

3. Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;

Το παρόν κεφάλαιο περιγράφει λεπτομερώς τις αρχές και τα βασικά δικαιώματα της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (ΣΔΠ) ⁽⁶⁾ και τη σύνδεσή τους με τη διεθνή προστασία.

4. Τι πρέπει να κάνω ως επίτροπος για να υποστηρίξω το παιδί που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας;

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει καθοδήγηση στους επιτρόπους σχετικά με βασικά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά την υποστήριξη της πρόσβασης των παιδιών στη διεθνή προστασία.

Το εργαλείο παρέχει υπερσυνδέσμους σε πρόσθετους πόρους και πληροφορίες σχετικά με τη διεθνή προστασία.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το παρόν εργαλείο αναπτύχθηκε ενώ το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου (ΚΕΣΑ) βρισκόταν υπό μεταρρύθμιση από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Αρκετές πράξεις ήταν διαθέσιμες μόνο ως προτάσεις και όχι ως οριστικά και εγκεκριμένα νομικά έγγραφα κατά τη στιγμή της σύνταξης. Ως εκ τούτου, το παρόν εργαλείο καταρτίστηκε με βάση τις πράξεις του ΚΕΣΑ που ίσχυαν νομίμως κατά τον χρόνο κατάρτισής του.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν εργαλείο έχουν ερευνηθεί, αξιολογηθεί και αναλυθεί με μεγάλη προσοχή. Ωστόσο, το παρόν έγγραφο δεν πρέπει να θεωρείται εξαντλητικό.

⁽⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προσωρινή προστασία, βλ. EUAA-FRA, [Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία](#), Νοέμβριος 2022.

⁽⁶⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, [Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού](#), 20 Νοεμβρίου 1989, Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συνθηκών, τόμος 1577, σ. 3.

1. Τι είναι η διεθνής προστασία;

Η διεθνής προστασία είναι ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη **προστατεύουν** τους υπηκόους τρίτων χωρών όταν **διατρέχουν κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης στη χώρα ιθαγένειας ή συνήθους διαμονής τους (εάν είναι ανιθαγενείς)**. Ένα πρόσωπο μπορεί να χρήζει διεθνούς προστασίας εάν φοβάται να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής ή συνήθους διαμονής του, επειδή έχει βάσιμο φόβο δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα ή διατρέχει κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη.

Σε διεθνές επίπεδο, η Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες και το Πρωτόκολλο αυτής του 1967 ⁽⁷⁾ είναι οι κύριες νομικές πράξεις στον τομέα της διεθνούς προστασίας, ιδίως όσον αφορά το **καθεστώς πρόσφυγα** και την **αρχή της μη επαναπροώθησης**. Η Σύμβαση ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, τα δικαιώματά του και τα διεθνή πρότυπα για τη μεταχείριση των προσφύγων.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη διεθνούς προστασίας και σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, θεσπίστηκε το ΚΕΣΑ. Ειδικότερα, η οδηγία 2011/95/ΕΕ (ΟΕΑΑ) ⁽⁸⁾, καθιέρωσε μια **πρόσθετη μορφή διεθνούς προστασίας που ονομάζεται «επικουρική προστασία»**.

Λάβετε υπόψη ότι η προσωρινή προστασία αποτελεί επίσης μια μορφή διεθνούς προστασίας. Η προσωρινή προστασία αποτελεί έκτακτο μέτρο για την παροχή άμεσης και προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από τρίτες χώρες που δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Η νομική βάση βρίσκεται στην οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽⁹⁾, η οποία εγκρίθηκε μετά τις συγκρούσεις στην πρώην Γιουγκοσλαβία το 2001, αλλά ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2022 μετά τη στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου ενεργοποιήθηκε για να επιτρέψει στα άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία να υποβάλουν αίτηση για προσωρινή προστασία και να έχουν άμεση πρόσβαση σε προστασία στην ΕΕ.

Ορισμένα κράτη μέλη μπορεί επίσης να προσφέρουν άλλες μορφές εθνικής προστασίας στα παιδιά, όπως άδεια διαμονής βάσει της ανηλικότητάς τους, άδεια παραμονής υπό εθνική

⁽⁷⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων, Γενεύη, 28 Ιουλίου 1951, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 189, σ. 137 και Πρωτόκολλο για το καθεστώς των προσφύγων, 31 Ιανουαρίου 1967, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 606, σ. 267 (αναφέρεται στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως «Σύμβαση της Γενεύης»).

⁽⁸⁾ Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 337 της 20.12.2011).

⁽⁹⁾ Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001).

προστασία, όπως για ανθρωπιστικούς λόγους, για λόγους σπουδών ή για λόγους υγείας ή ειδική προστασία για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την προσωρινή προστασία στα παιδιά, βλ. EUAA-FRA, [Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία](#), Νοέμβριος 2022.

1.1. Καθεστώς πρόσφυγα

Η Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες ⁽¹⁰⁾ και η ΟΕΑΑ ⁽¹¹⁾ ορίζουν ποιος είναι πρόσφυγας.

Άρθρο 2 στοιχείο δ) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση)

«πρόσφυγας», ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12 [περί αποκλεισμού].

Ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα εάν πληροί όλα τα κριτήρια αναγνώρισης του ορισμού του πρόσφυγα, όπως απαριθμούνται κατωτέρω:

- Βρίσκεται **εκτός** της χώρας της ιθαγένειάς του ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για ανιθαγενείς αιτούντες.
- Αντιμετωπίζει **βάσιμο φόβο δίωξης**.
- Η δίωξη οφείλεται σε έναν ή περισσότερους από τους **πέντε λόγους** (φυλή, θρησκεία, ιθαγένεια, πολιτικές πεποιθήσεις ή ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας).
- Λόγω του φόβου αυτού, ο αιτών **δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμεί να επωφεληθεί από την προστασία** της χώρας του.

Δεν εφαρμόζεται καμία από τις διατάξεις περί αποκλεισμού. Εφαρμόζεται αποκλεισμός εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι ένα παιδί, το οποίο έχει συμπληρώσει το κατώτατο ηλικιακό όριο έναρξης της ποινικής ευθύνης, διέπραξε, για παράδειγμα, εγκλήματα πολέμου ή σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα εκτός της χώρας στην οποία το παιδί ζητεί άσυλο (ή, στην

⁽¹⁰⁾ Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης για τους πρόσφυγες.

⁽¹¹⁾ Άρθρο 2 στοιχείο δ) της ΟΕΑΑ.

περίπτωση επικουρικής προστασίας, ότι αποτελεί κίνδυνο για την κοινότητα ή την ασφάλεια του κράτους μέλους) ⁽¹²⁾.

Η ΟΕΑΑ περιλαμβάνει τους ορισμούς των βασικών εννοιών του ορισμού του πρόσφυγα, δηλαδή τις πράξεις δίωξης ⁽¹³⁾, τους υπεύθυνους δίωξης ⁽¹⁴⁾, τους υπεύθυνους προστασίας ⁽¹⁵⁾, τους ορισμούς καθενός από τους πέντε λόγους δίωξης ⁽¹⁶⁾ και τον λόγο αποκλεισμού ⁽¹⁷⁾.

1.2. Επικουρική προστασία

Το καθεστώς πρόσφυγα μπορεί να χορηγείται μόνο εφόσον ο βάσιμος φόβος δίωξης συνδέεται τουλάχιστον με έναν από τους πέντε προαναφερθέντες λόγους. Υπάρχουν και άλλες καταστάσεις στις οποίες άτομα θα κινδύνευαν από σοβαρή βλάβη εάν επέστρεφαν στη χώρα καταγωγής τους και, ως εκ τούτου, θα έχρηζαν προστασίας. Το κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο προβλέπει μια πρόσθετη μορφή διεθνούς προστασίας, την επικουρική προστασία.

Άρθρο 2 στοιχείο στ) της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση)

ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι, εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη ... και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2

Ένα πρόσωπο πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης επικουρικής προστασίας εάν:

- **δεν πληροί τις προϋποθέσεις** για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας·
και
- αν επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του, θα αντιμετωπίσει **πραγματικό κίνδυνο** να υποστεί σοβαρή βλάβη.

⁽¹²⁾ Οι λόγοι αποκλεισμού για το καθεστώς πρόσφυγα και την επικουρική προστασία, όπως ορίζονται στην ΟΕΑΑ, είναι παρόμοιοι και απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 1ΣΤ της Σύμβασης του 1951 για τους πρόσφυγες. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι λόγοι αποκλεισμού που προβλέπονται στην ΟΕΑΑ σχετικά με το καθεστώς πρόσφυγα (άρθρο 12) και την επικουρική προστασία (άρθρο 17) δεν είναι ακριβώς οι ίδιοι. Στο άρθρο 17 παράγραφος 1 δεν συμπεριλαμβάνονται κάποιες από τις απαιτήσεις για τα σοβαρά εγκλήματα [άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο β)] και προβλέπονται επιπλέον λόγοι αποκλεισμού από το καθεστώς επικουρικής προστασίας [άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και άρθρο 17 παράγραφος 3]. Για περαιτέρω οδηγίες, βλ. ΕΑΣΟ, Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός, Ιανουάριος 2017.

⁽¹³⁾ Άρθρο 9 της ΟΕΑΑ.

⁽¹⁴⁾ Άρθρο 6 της ΟΕΑΑ.

⁽¹⁵⁾ Άρθρο 7 της ΟΕΑΑ.

⁽¹⁶⁾ Άρθρο 10 της ΟΕΑΑ.

⁽¹⁷⁾ Άρθρα 12 και 17 της ΟΕΑΑ.

Η σοβαρή βλάβη συνίσταται σε:

- **θανατική ποινή** ή εκτέλεση· ή
- βασανιστήρια ή **απάνθρωπη** ή εξευτελιστική **μεταχείριση** ή τιμωρία· ή
- σοβαρή και προσωπική **απειλή** κατά της **ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου** λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης⁽¹⁸⁾.

Η αποφαινόμενη αρχή εξετάζει πάντα πρώτα αν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για το καθεστώς πρόσφυγα και, αν όχι, αν ο αιτών δικαιούται επικουρική προστασία⁽¹⁹⁾.

Διάγραμμα 1. Είδη προστασίας

Καθεστώς πρόσφυγα

- Βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής ή της χώρας συνήθους διαμονής.
- Βάσιμος φόβος δίωξης λόγω:
 - φυλής
 - θρησκευτικών πεποιθήσεων
 - ιθαγένειας
 - πολιτικών πεποιθήσεων ή
 - ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας
- Καμία προστασία στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα συνήθους διαμονής
- Δεν εξαιρείται.

Καθεστώς επικουρικής προστασίας

- Δεν είναι πρόσφυγας.
- Βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής ή της χώρας συνήθους διαμονής
- Πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης:
 - θανατική ποινή ή εκτέλεση
 - βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ή
 - σοβαρή και προσωπική απειλή λόγω αδιάκριτης άσκησης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης
- Καμία προστασία στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα συνήθους διαμονής
- Δεν εξαιρείται.

⁽¹⁸⁾ Άρθρο 15 της ΟΕΑΑ.

⁽¹⁹⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 2 της [οδηγίας 2013/32/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013) (ΟΔΑ).

Επισημαίνεται ότι, με βάση τη δική τους εθνική νομοθεσία, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ θα μπορούσαν επίσης να χορηγήσουν μια μορφή εθνικής προστασίας μέσω της διαδικασίας διεθνούς προστασίας ή κατόπιν υποβολής συγκεκριμένου αιτήματος απευθείας στις αρμόδιες αρχές. Οι άδειες ειδικής προστασίας που βασίζονται σε ανθρωπιστικούς λόγους δεν θεωρούνται μορφή διεθνούς προστασίας. Αυτού του είδους οι άδειες είναι συνήθως χρονικά περιορισμένες και μπορούν να ανανεωθούν. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην εθνική νομοθεσία της χώρας σας.

Πρακτική συμβουλή

Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ως επίτροπος τα στοιχεία του ορισμού του καθεστώτος πρόσφυγα και της επικουρικής προστασίας, προκειμένου να καθοδηγήσετε το παιδί στη διαδικασία ασύλου, να το βοηθήσετε να καταχωρίσει την αίτηση και να προσκομίσει τα σχετικά έγγραφα και δηλώσεις στην προσωπική συνέντευξη.

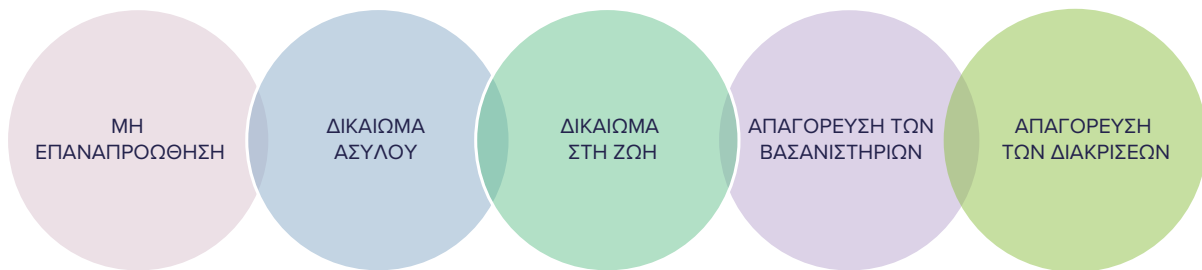
Για παράδειγμα, εάν ένα παιδί σας αναφέρει ότι βρίσκεται σε κατάσταση δίωξης ή ότι κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του, μπορείτε να τονίσετε τη σημασία του να κοινοποιήσει τις πληροφορίες αυτές στην αρμόδια αρχή.

2. Ποιες είναι οι βασικές αρχές της διεθνούς προστασίας;

Το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽²⁰⁾ ορίζει τις υποχρεώσεις των κυβερνήσεων να ενεργούν με ορισμένους τρόπους ή να απέχουν από ορισμένες πράξεις, προκειμένου να προωθούν και να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των ατόμων ή των ομάδων. Ως ανθρώπινα δικαιώματα νοούνται συνήθως τα αναφαίρετα δικαιώματα που δικαιούται ένα άτομο απλώς και μόνο επειδή είναι άνθρωπος. Βασίζονται στις θεμελιώδεις αρχές της καθολικότητας, της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων και κατοχυρώνονται σε συνθήκες, κανόνες του διεθνούς εθνικού δικαίου, το δίκαιο της ΕΕ, εθνικούς νόμους και άλλα πρότυπα που τα ορίζουν και συμβάλλουν στην πλήρη απόλαυσή τους. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ισχύουν για όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων όλων των προσώπων που ζητούν διεθνή προστασία. Εδώ μπορείτε να δείτε πώς ορισμένα επιλεγμένα βασικά θεμελιώδη δικαιώματα συνδέονται επίσης με το δικαίωμα ασύλου.

Διάγραμμα 2. Οι δεσμοί μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του δικαιώματος ασύλου

Αρχή της μη επαναπροώθησης

Η μη επαναπροώθηση αφορά την υποχρέωση των κρατών να μην απελαύνουν ή να μην επαναπροωθούν με οποιονδήποτε τρόπο άτομα τα οποία αντιμετωπίζουν κίνδυνο δίωξης και/ή βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η αρχή της μη επαναπροώθησης αποτελεί βασική αρχή του διεθνούς και ενωσιακού δικαίου για το άσυλο.

⁽²⁰⁾ Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, «International Human Rights Law» (Διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα), διατίθεται στον ιστότοπο <https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law>.

Κατοχυρώνεται στη Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες ⁽²¹⁾ και σε μια σειρά πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα ⁽²²⁾.

Η απαγόρευση της επαναπροώθησης ισχύει για όλα τα πρόσωπα που υπάγονται στη δικαιοδοσία ενός κράτους και στο πλαίσιο της μη εισδοχής και της απόρριψης στα σύνορα. Εφαρμόζεται σε κάθε μορφή αναγκαστικής απομάκρυνσης, όπως είναι η επαναπροώθηση στα σύνορα, η απέλαση, η έκδοση, η άτυπη μεταφορά ή οι «παραδόσεις» και η μη εισδοχή στα σύνορα σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ασύλου.

Η **αρχή της μη επαναπροώθησης ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις** ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του προσώπου (π.χ. μετανάστες χωρίς έγγραφα) και σε όλες τις διοικητικές αποφάσεις που συνδέονται με την παραμονή ή την απομάκρυνση του προσώπου από την επικράτεια (π.χ. απέλαση).

Η αρχή της μη επαναπροώθησης απαγορεύει τόσο την άμεση όσο και την έμμεση επαναπροώθηση.

- Ως **άμεση** επαναπροώθηση νοείται η επιστροφή ενός προσώπου σε χώρα στην οποία αντιμετωπίζει κίνδυνο δίωξης και/ή βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.
- Ως **έμμεση** επαναπροώθηση (γνωστή και ως αλυσιδωτή επαναπροώθηση, δευτερεύουσα επαναπροώθηση ή περαιτέρω επαναπροώθηση) νοείται η επιστροφή ενός προσώπου σε τρίτη χώρα χωρίς επαρκείς εγγυήσεις ότι θα προστατευτεί από την επαναπροώθηση στη χώρα στην οποία αντιμετωπίζει κίνδυνο δίωξης και/ή βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.

Σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση πρέπει να διενεργείται **αξιόπιστη εκτίμηση** του κινδύνου άμεσης ή έμμεσης *επαναπροώθησης* από τις αρχές, πριν από την άρνηση εισόδου ή την απομάκρυνση του αιτούντος σε τρίτη χώρα.

⁽²¹⁾ Το άρθρο 33 της Σύμβασης για τους πρόσφυγες θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών να μην *απελαύνουν ή επαναπροωθούν, με οποιονδήποτε τρόπο πρόσφυγες στα σύνορα εδαφών όπου απειλούνται η ζωή τους ή η ελευθερία τους για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων.*

⁽²²⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, 10 Δεκεμβρίου 1984, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 1465, σ. 85· Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, 16 Δεκεμβρίου 1966, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 999, σ. 171· Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε από τα Πρωτόκολλα αριθ. 11 και 14, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5 (ΕΣΔΑ)· Ευρωπαϊκή Ένωση, Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02.

Συλλογική απέλαση

Απαγορεύεται επίσης η συλλογική απέλαση.

Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη δεν μπορούν να απομακρύνουν άτομα χωρίς να εξετάσουν τις προσωπικές τους περιστάσεις και, κατά συνέπεια, χωρίς να τους παράσχουν τη δυνατότητα να προβάλουν τα επιχειρήματά τους κατά του μέτρου που έλαβε η αρμόδια αρχή.

Σκοπός τους είναι να διασφαλίσουν ότι κάθε απόφαση απέλασης βασίζεται σε εξατομικευμένη εξέταση που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες και συγκυριακές περιστάσεις.

Η απέλαση χαρακτηρίζεται ως «συλλογική» όταν δεν υπάρχει εύλογη και αντικειμενική εξέταση της ιδιαίτερης περίπτωσης κάθε ατόμου εντός της ομάδας. Το μέγεθος της ομάδας που απελάθηκε είναι άνευ σημασίας: ακόμα και δύο πρόσωπα μπορεί να είναι επαρκή για τον σχηματισμό μιας ομάδας ⁽²³⁾.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης συνδέεται άμεσα με το δικαίωμα ασύλου, το οποίο συνεπάγεται την απαίτηση να παρέχεται στα άτομα που ζητούν διεθνή προστασία πρόσβαση στο έδαφος και σε δίκαιη και αποτελεσματική διαδικασία ασύλου.

Πρακτική συμβουλή

Είναι σημαντικό, ως επίτροπος, να κατανοείτε απόλυτα την αρχή της μη επαναπροώθησης. Ο λόγος είναι ότι θα πρέπει να διασφαλίζετε καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου ότι δεν θα απαγορευτεί στα παιδιά η είσοδος στη χώρα όπου θα μπορούσαν να ζητήσουν προστασία και ότι τα παιδιά δεν θα απελαθούν ούτε θα επιστραφούν σε χώρα όπου ενδέχεται να αντιμετωπίσουν διώξεις και/ή βασανιστήρια, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.

Θα πρέπει επίσης να ενημερώσετε το παιδί σχετικά με την αρχή αυτή, ώστε να μπορεί να επισημάνει τυχόν κίνδυνο που ενδέχεται να αντιμετωπίσει στη χώρα της ιθαγένειάς του ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής του ή σε τρίτη χώρα στην οποία ενδέχεται να επιστραφεί.

Δικαίωμα ασύλου

Το δικαίωμα ασύλου είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα που διασφαλίζει ότι ένα πρόσωπο που χρήζει διεθνούς προστασίας έχει πράγματι τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας στην αρμόδια αρχή.

Το διεθνές δίκαιο, και ιδίως η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948 ⁽²⁴⁾, ορίζει ότι το δικαίωμα στο άσυλο είναι αναφαίρετο και απαραίτητο δικαίωμα και,

⁽²³⁾ Άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου 4 της ΕΣΔΑ.

⁽²⁴⁾ Άρθρο 14 Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 10 Δεκεμβρίου 1948, 217 Α (III).

συγκεκριμένα, προβλέπει ότι «κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες».

Σε επίπεδο ΕΕ, το δικαίωμα ασύλου αναγνωρίζεται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽²⁵⁾.

Είναι σημαντικό να έχετε κατά νου ότι η χορήγηση πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου δεν σημαίνει απαραίτητα τη χορήγηση διεθνούς προστασίας στον αιτούντα. Η αίτηση εξετάζεται δεόντως από την αρμόδια αρχή, η οποία, στη συνέχεια, εκδίδει την απόφαση σχετικά με τη χορήγηση ή μη προστασίας στο εν λόγω πρόσωπο.

Πολλοί ενήλικες και παιδιά που μπορεί να χρειάζονται διεθνή προστασία δεν γνωρίζουν τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις διαδικασίες για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας. Επομένως, εκείνοι που εργάζονται στην πρώτη γραμμή στον τομέα της μετανάστευσης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση του δικαιώματος ασύλου σε όλους και στη διασφάλιση της πρόσβασης στη διεθνή προστασία. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενεργή αναγνώριση ατόμων που ενδεχομένως επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση διεθνούς προστασίας με την παροχή συναφών πληροφοριών σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης ασύλου και την παραπομπή τους στις αρμόδιες αρχές.

Η επιθυμία υποβολής αίτησης ασύλου μπορεί να διατυπώνεται με οποιαδήποτε μορφή. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούσε επίσης να διατυπώνεται προφορικά, αλλά επισημαίνεται ότι δεν χρειάζεται απαραίτητα να προφέρονται λέξεις όπως «άσυλο» ή «πρόσφυγας». Αρκεί να εκδηλώνεται με οποιαδήποτε μορφή η βούληση να ζητηθεί διεθνή προστασία. Για παράδειγμα, αρκεί να εκφράζεται ο «φόβος της επιστροφής».

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, διαδραματίζετε ουσιαστικό ρόλο στην εξασφάλιση του πλήρους σεβασμού του δικαιώματος ασύλου. Για παράδειγμα, μπορείτε να παραπέμψετε ένα παιδί στη διαδικασία ασύλου εάν έχει εκφράσει την ανάγκη ασύλου χωρίς να αναφέρει συγκεκριμένα τις λέξεις «άσυλο» ή «διεθνής προστασία».

Απαγόρευση των βασανιστηρίων

Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης και τιμωρίας συνδέεται στενά με την αρχή της **μη επαναπροώθησης** που περιγράφεται στο προηγούμενο κεφάλαιο. Τα κράτη έχουν την υποχρέωση **να προστατεύουν τα άτομα που βρίσκονται στο έδαφός τους από την έκθεσή τους στον κίνδυνο της εν λόγω μεταχείρισης**

⁽²⁵⁾ Άρθρο 18 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02.

ή τιμωρίας, ανεξαρτήτως του αν ο κίνδυνος βρίσκεται εντός ή εκτός του εδάφους ⁽²⁶⁾. Πρόκειται για δικαίωμα από το οποίο δεν χωρεί παρέκκλιση.

Δικαίωμα στη ζωή

Σε διεθνές επίπεδο, το δικαίωμα στη ζωή κατοχυρώνεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία επιβεβαιώνει ότι «κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια» ⁽²⁷⁾.

Το δικαίωμα στη ζωή αναγνωρίζεται επίσης από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ⁽²⁸⁾. Τα κράτη μέλη και οι αξιωματούχοι τους έχουν θετική υποχρέωση να προστατεύουν τη ζωή, καθώς και να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα ⁽²⁹⁾. Αυτό απορρέει από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η νομολογία του οποίου πρέπει επίσης να διέπει την ερμηνεία των δικαιωμάτων που προβλέπονται στον Χάρτη, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3.

⁽²⁶⁾ Η απαγόρευση της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας αναγνωρίζεται βάσει του άρθρου 4 του Χάρτη της ΕΕ ως εξής: «Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση». Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας αποτελεί απόλυτο δικαίωμα, γεγονός που σημαίνει ότι δεν επιτρέπονται εξαιρέσεις ούτε ελάχιστες προϋποθέσεις. Αυτό σημαίνει ότι ούτε το δημόσιο συμφέρον ούτε τα δικαιώματα τρίτων ή οι ενέργειες του θύματος, όσο επικίνδυνες ή εγκληματικές κι αν είναι, δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη μεταχείριση η οποία απαγορεύεται από το άρθρο.

⁽²⁷⁾ Άρθρο 3 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

⁽²⁸⁾ Άρθρο 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη ζωή.
2. Κανείς δεν μπορεί να καταδικασθεί στην ποινή του θανάτου ούτε να εκτελεσθεί.»

⁽²⁹⁾ Τα προληπτικά μέτρα θα μπορούσαν για παράδειγμα να έχουν ως στόχο την προστασία κάποιου από πνιγμό στα χωρικά ύδατα του εν λόγω κράτους, την προστασία του έναντι βίας που διαπράττεται από τρίτους και από την πρόκληση βλάβης στον εαυτό του, καθώς και την προστασία των ανθρώπων που ζουν κοντά σε επικίνδυνες βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε περίπτωση καταστροφής. Σκεφτείτε το αυτό στην περίπτωση ενός αιτούντος διεθνή προστασία που μιλάει για αυτοκτονία ή ενός αιτούντος υπό κράτηση που δηλώνει ότι πάσχει από φυματίωση ή HIV και χρειάζεται φάρμακα. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι κρατικοί φορείς έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για την προστασία της ζωής των αιτούντων.

3. Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;

3.1. Διεθνές και περιφερειακό νομικό πλαίσιο

Η κύρια διεθνής νομική πράξη που αφορά τα δικαιώματα των παιδιών είναι η Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού. Όλα τα κράτη μέλη έχουν κυρώσει τη σύμβαση αυτή και υποχρεούνται να την εφαρμόζουν σε όλα τα παιδιά στο έδαφός τους, ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή το νομικό καθεστώς τους. Η Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού αναγνωρίζει τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά, ατομικά και πολιτιστικά δικαιώματα των παιδιών.

Η Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού παρακολουθεί τη συμμόρφωση των κρατών με τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού και εκδίδει οδηγίες και συστάσεις σχετικά με την εφαρμογή και την ερμηνεία της σύμβασης.

Άρθρο 22 της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου ένα παιδί, το οποίο επιζητεί να αποκτήσει το νομικό καθεστώς του πρόσφυγα ή που θεωρείται πρόσφυγας δυνάμει των κανόνων και των διαδικασιών του ισχύοντος διεθνούς ή εθνικού δικαίου, είτε αυτό είναι μόνο είτε συνοδεύεται από τους γονείς του ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, να χαίρει της κατάλληλης προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, που θα του επιτρέψουν να απολαμβάνει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν η παρούσα Σύμβαση και τα άλλα διεθνή όργανα τα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, στα οποία μετέχουν τα εν λόγω Κράτη. (η έμφαση είναι του συντάκτη)

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι όλα τα δικαιώματα που ορίζονται στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού ισχύουν για τα παιδιά που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας. Ωστόσο, για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και της προστασίας των παιδιών στη διαδικασία ασύλου, τα οποία θεωρούνται ότι βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα δικαιώματα:

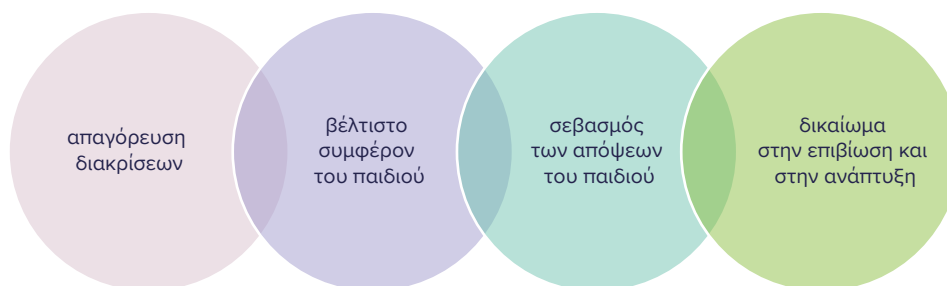
- άσυλο
- προστασία από τη βία, την κακοποίηση και την παραμέληση
- ελευθερία
- οικογενειακή ζωή
- ελευθερία της έκφρασης και της ενημέρωσης
- εκπαίδευση

- ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- στέγη
- κοινωνικές παροχές και κοινωνική ασφάλιση
- όνομα, εθνικότητα και ταυτότητα.

Η ΣΔΠ περιλαμβάνει τέσσερις βασικές δεσμευτικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στη σύμβαση.

Διάγραμμα 3. Οι τέσσερις βασικές δεσμευτικές αρχές της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού

Σε περιφερειακό επίπεδο, τα δικαιώματα των παιδιών που ζητούν άσυλο προστατεύονται επίσης από μεγάλο αριθμό συμβάσεων και τα αντίστοιχα όργανά τους για την παρακολούθηση των Συνθηκών ⁽³⁰⁾.

3.2. Νομικό πλαίσιο της ΕΕ

Οι υφιστάμενες πολιτικές και η νομοθεσία της ΕΕ παρέχουν ένα πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στη διαδικασία ασύλου, το οποίο καλύπτει όλες τις πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών υποδοχής, της εξέτασης των αιτήσεων και της ένταξής τους.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽³¹⁾ θεσπίζει την υποχρέωση της ΕΕ να προάγει την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι κανονισμοί και οι οδηγίες της ΕΕ, καθώς και η νομολογία του ΔΕΕ, έχουν συμβάλει στον περαιτέρω καθορισμό της προστασίας των εν λόγω δικαιωμάτων ⁽³²⁾.

⁽³⁰⁾ ΕΣΔΑ, νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Συμβούλιο της Ευρώπης, [Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, Συλλογή κειμένων \(7η έκδοση\)](#), επικαιροποιήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2015· Συμβούλιο της Ευρώπης, [Σύμβαση για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης](#), CETS αριθ. 201, έναρξη ισχύος 01.07.2010· [Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων](#), CETS αριθ. 197, έναρξη ισχύος 1.2.2008.

⁽³¹⁾ ΕΕ, [Ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#), (ΕΕ C 326 της 26.10.2012).

⁽³²⁾ FRA, [Handbook on European law relating to the rights of the child](#), 2022 edition (Εγχειρίδιο για το ευρωπαϊκό δίκαιο σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού), έκδοση 2022, Φεβρουάριος 2022.

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ⁽³³⁾ περιλαμβάνει τρεις γενικές αρχές εμπνευσμένες από τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, οι οποίες είναι οι εξής:

- τα παιδιά θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους και η γνώμη τους αυτή σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους·
- σε όλες τις πράξεις που αφορούν παιδιά, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού·
- κάθε παιδί πρέπει να έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το βέλτιστο συμφέρον του.

Έξι νομοθετικές πράξεις, οι οποίες θεωρούνται τα «δομικά στοιχεία» του ΚΕΣΑ, θεσπίζουν μια σειρά διατάξεων που αφορούν ειδικά τα παιδιά:

- Η **οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής (ΟΣΥ)** ⁽³⁴⁾, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τους αιτούντες, με συγκρίσιμες συνθήκες διαβίωσης σε όλα τα κράτη μέλη, αναφέρεται **άμεσα** στα παιδιά και τους ασυνόδευτους ανήλικους και καθορίζει ελάχιστα πρότυπα για προσαρμοσμένες συνθήκες υποδοχής ⁽³⁵⁾.
- Η **ΟΔΑ**, η οποία θεσπίζει ένα κοινό νομικό πλαίσιο για τη μείωση των διαφορών μεταξύ των εθνικών διαδικασιών ασύλου στα κράτη μέλη και για τη διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, προβλέπει ειδικές εγγυήσεις για τα παιδιά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου ⁽³⁶⁾.
- Η **ΟΕΑΑ**, η οποία ορίζει τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση και την απόδοση στους υπηκόους τρίτων χωρών και τους απάτριδες του καθεστώτος του πρόσφυγα ή

⁽³³⁾ Άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

⁽³⁴⁾ **Οδηγία 2013/33/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).

⁽³⁵⁾ Η ΟΣΥ αναφέρεται στις ακόλουθες έννοιες και κατηγορίες στις παρακάτω αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα: «ανήλικος» άρθρο 2 στοιχείο δ) της ΟΣΥ· «ασυνόδευτος ανήλικος» άρθρο 2 στοιχείο ε)· «μέλη της οικογένειας» άρθρο 2 στοιχείο γ)· «εκπρόσωπος» άρθρο 2 στοιχείο ι)· «ενότητα οικογένειας» αιτιολογική σκέψη 9· «μείζον συμφέρον του παιδιού» αιτιολογική σκέψη 22 και άρθρο 2 στοιχείο ι)· άρθρο 23, άρθρο 24· «μείζον συμφέρον του ανήλικου» άρθρο 11 παράγραφος 2· «ευάλωτα πρόσωπα» άρθρα 21 και 22· τεκμηρίωση άρθρο 6 «αναζήτηση των μελών της οικογένειας του ασυνόδευτου ανήλικου» άρθρο 24 παράγραφος 3.

⁽³⁶⁾ Η ΟΔΑ αναφέρεται στις ακόλουθες έννοιες και κατηγορίες στις παρακάτω αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα: «ανήλικος» άρθρο 2 στοιχείο ιβ)· «ασυνόδευτος ανήλικος» άρθρο 2 στοιχείο ιγ)· «εκπρόσωπος» άρθρο 2 στοιχείο ιδ) και άρθρο 25· «μείζον συμφέρον του παιδιού», άρθρο 2 στοιχείο ιδ) αιτιολογική σκέψη 33 άρθρο 25 παράγραφος 1 στοιχείο α), άρθρο 25 παράγραφος 6· δικαίωμα των ασυνόδευτων παιδιών να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν νομικές πληροφορίες άρθρο 25 παράγραφος 4· «υπολογισμός ηλικίας» άρθρο 25 παράγραφος 5· δικαίωμα του παιδιού να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας και, στην περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών, η αίτηση διεθνούς προστασίας μπορεί να υποβληθεί για λογαριασμό τους από τις αρμόδιες αρχές, όπως ορίζεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3.

της επικουρικής προστασίας, προβλέπει συγκεκριμένες εγγυήσεις για τα παιδιά ⁽³⁷⁾. Αναγνωρίζει επίσης ρητά ότι ορισμένα μέτρα είναι μέτρα δίωξης, ακριβώς επειδή στοχεύουν ειδικά τα παιδιά. Σύμφωνα με την ΟΕΑΑ, οι πράξεις δίωξης μπορεί να έχουν τη μορφή πράξεων που στοχεύουν το φύλο ή τα παιδιά ⁽³⁸⁾. Για παράδειγμα, η στρατολόγηση ανηλίκων, ο ακρωτηριασμός / η κοπή των γυναικείων γεννητικών οργάνων, η οικογενειακή και ενδοοικογενειακή βία, ο αναγκαστικός γάμος ή ο γάμος ανηλίκων ⁽³⁹⁾.

- Ο **κανονισμός Δουβλίνο III**, ο οποίος καθορίζει τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας, περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις σχετικά με τα παιδιά που θεσπίζουν ειδικές εγγυήσεις γι' αυτά και ειδικά κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους ⁽⁴⁰⁾.
- Ο **κανονισμός Eurodac**, ο οποίος αποτελεί τη νομική βάση μιας βάσης δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του κανονισμού Δουβλίνο III, αναφέρεται στο μείζον συμφέρον του παιδιού ⁽⁴¹⁾.
- Η **οδηγία για την προσωρινή προστασία** ⁽⁴²⁾, η οποία καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για την παροχή προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισμένων ατόμων. Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2022 μετά τη στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Θεσπίζει ειδικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη όσον αφορά την προστασία των παιδιών και η

⁽³⁷⁾ Η ΟΕΑΑ αναφέρεται στις ακόλουθες έννοιες και κατηγορίες στις παρακάτω αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα: «ανήλικος» άρθρο 2 στοιχείο ια)· «μέλη της οικογένειας» άρθρο 2 στοιχείο ι)· «ασυνόδευτος ανήλικος» άρθρο 2 στοιχείο ιβ)· «οικογενειακή ενότητα» αιτιολογική σκέψη 18· «μείζον συμφέρον του παιδιού/ανηλίκου» αιτιολογικές σκέψεις 18, 19, 27, 38 και άρθρο 20 παράγραφος 5· δικαίωμα ενημέρωσης άρθρα 22 και 31· «διατήρηση της οικογενειακής ενότητας» άρθρο 23· «εντοπισμός της οικογένειας» άρθρο 31 παράγραφος 5· «μορφές δίωξης που αφορούν ειδικά τα παιδιά» αιτιολογική σκέψη 28.

⁽³⁸⁾ Άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο στ) και άρθρο 10 της ΟΕΑΑ.

⁽³⁹⁾ UNHCR, *Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 8: Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1(Α)2 και 1(ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*, 22 Δεκεμβρίου 2009, HCR/GIP/09/08.

⁽⁴⁰⁾ Άρθρα 6 και 8 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 604/2013](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιатύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).

⁽⁴¹⁾ Το μείζον συμφέρον του παιδιού όπως ορίζεται στην αιτιολογική σκέψη 35 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 604/2013](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπαϊκή για σκοπούς επιβολής του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (αναδιатύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).

⁽⁴²⁾ [Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει συστάσεις σχετικά με τον τρόπο εκπλήρωσής τους ⁽⁴³⁾.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την προσωρινή προστασία στα παιδιά, βλ. EUAA-FRA, Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, Νοέμβριος 2022.

⁽⁴³⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιστοσελίδα «Προσωρινή προστασία», διαθέσιμη στη διεύθυνση https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/temporary-protection_en.

4. Τι πρέπει να κάνω ως επίτροπος για να υποστηρίξω το παιδί που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας;

4.1. Πώς υποστηρίζω το παιδί;

Σε γενικές γραμμές, οι διεθνείς και ευρωπαϊκές προδιαγραφές αναθέτουν στους επιτρόπους ασυνόδευτων παιδιών τα παρακάτω καθήκοντα και ευθύνες, προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός του βέλτιστου συμφέροντός τους:

Σχετική έκδοση

Λεπτομερής επισκόπηση του ρόλου του επιτρόπου στη διαδικασία περιλαμβάνεται στο έγγραφο των EUAA-FRA με τίτλο *Practical Tool for Guardians – The asylum procedure* (Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Η διαδικασία ασύλου), Οκτώβριος 2023.

Προστατεύω την ασφάλεια και την ευημερία του παιδιού

- Είμαι διαθέσιμος και προσβάσιμος και αφιερώνω αρκετό χρόνο σε κάθε παιδί.
- Αναπτύσσω μια σχέση εμπιστοσύνης με το παιδί, αντιμετωπίζω το παιδί με σεβασμό και αξιοπρέπεια.
- Διαφυλάσσω το παιδί, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας ότι λαμβάνει κατάλληλη φροντίδα και υπηρεσίες και προστατεύοντας το παιδί από όλες τις μορφές και τους κινδύνους βίας και εκμετάλλευσης.
- Υποστηρίζω και διευκολύνω τον προσδιορισμό και/ή την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών ή τυχόν πρόσθετων χαρακτηριστικών ευαλωτότητας του παιδιού και το παραπέμπω στις υπηρεσίες που χρειάζεται.
- Στηρίζω το παιδί να εγγραφεί στο σχολείο ή σε εκπαιδευτικά προγράμματα και να υποβάλει αιτήσεις για τις υπηρεσίες που χρειάζεται.
- Στηρίζω το παιδί κατά τη μετάβαση στην ενηλικίωση και την ανεξάρτητη ζωή.
- Επαληθεύω τους οικογενειακούς δεσμούς και υποστηρίζω τον εντοπισμό της οικογένειας και/ή την επανένωση της οικογένειας, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- Υποστηρίζω το παιδί σε όλα τα διοικητικά θέματα.

Διευκολύνω τη συμμετοχή του παιδιού ακούγοντας τις απόψεις του και δημιουργώ τις προϋποθέσεις ώστε οι άλλοι να λάβουν υπόψη τις απόψεις του παιδιού και να το ενημερώσουν

Ως επίτροπος, θα πρέπει να ενημερώνετε το παιδί για τα δικαιώματά του, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τις διάφορες διαδικασίες που αφορούν το παιδί, περιλαμβανομένων των συγκεκριμένων βημάτων και των πιθανών αποτελεσμάτων των διαδικασιών. Θα πρέπει να μεριμνάτε ενεργά για τη συμμετοχή του παιδιού σε όλες τις αποφάσεις, καθώς και να διασφαλίζετε την τήρηση της αρχής της εμπιστευτικότητας, ώστε το παιδί να αισθάνεται ασφαλές να εκφράσει τις απόψεις του.

Λειτουργώ ως συνδετικός κρίκος μεταξύ του παιδιού και των άλλων

- Ενεργώ ως συνήγορος του παιδιού και προωθώ τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του απέναντι σε διάφορες κρατικές αρχές και παρόχους υπηρεσιών και σε συγκεκριμένες διαδικασίες. Βεβαιώνομαι ότι το παιδί έχει πρόσβαση σε πληροφορίες από άλλους φορείς, όπως δικηγόρους ή κοινωνικούς λειτουργούς.
- Στηρίζω το παιδί στις διάφορες διαδικασίες και το βοηθώ να κατανοήσει το περιεχόμενο των επίσημων επικοινωνιών, της λήψης αποφάσεων και των διαδικασιών και τι σημαίνουν για το παιδί· παρέχω επεξηγήσεις και επαρκή ερμηνεία και διασφαλίζω την πρόσβασή του σε πολιτιστικούς διαμεσολαβητές, όταν χρειάζεται.

Συμβάλλω στην εξεύρεση μιας βιώσιμης λύσης προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

- Βοηθώ να βρεθεί και να εφαρμοστεί μια βιώσιμη λύση για το παιδί στη χώρα άφιξης, στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Ασκώ τη νομική μου ικανότητα, όταν κρίνεται αναγκαίο, στηρίζω το παιδί σε νομικές διαδικασίες και διασφαλίζω την πρόσβαση σε νομική συνδρομή και νομικές συμβουλές

- Συμπληρώνω την περιορισμένη νομική ικανότητα του παιδιού, για παράδειγμα όταν υπογράψω επίσημα έγγραφα για λογαριασμό του παιδιού.
- Υποβάλω αίτηση διεθνούς προστασίας για το παιδί, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του.
- Συνοδεύω το παιδί σε ακροάσεις και συνεντεύξεις.
- Διασφαλίζω την εκπλήρωση του δικαιώματος του παιδιού σε νομική συνδρομή· στο πλαίσιο αυτό, μπορώ, σε ορισμένες περιπτώσεις, να παρέχω, μεταξύ άλλων, νομικές πληροφορίες, συμβουλές και εκπροσώπηση.

- Διαχειρίζομαι την περιουσία του παιδιού.
- Παρέχω εν επιγνώσει συναίνεση για ιατρικές εξετάσεις και θεραπείες του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής εξέτασης για τον υπολογισμό της ηλικίας του, κατά περίπτωση, κατόπιν διαβούλευσης με το παιδί και σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽⁴⁴⁾.

Σχετικό εκπαιδευτικό υλικό

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο σας ως επιτρόπου και για τη βελτίωση των δεξιοτήτων σας, ανατρέξτε στο εκπαιδευτικό υλικό που ανέπτυξε ο FRA σε στενό συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση <https://e-learning.fra.europa.eu/>. Η εκπαίδευση βασίζεται σε διεθνή και ενωσιακά πρότυπα, ιδίως στη ΣΔΠ, στα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης και στο δίκαιο της ΕΕ.

Το εκπαιδευτικό υλικό καλύπτει όλο το φάσμα των υπηρεσιών επιτροπείας και των πλαισίων κατάρτισης για τα ασυνόδευτα παιδιά που υπάρχουν σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να προσφέρει μια τυποποιημένη μαθησιακή εμπειρία. Μπορεί επίσης να προσαρμοστεί σε διαφορετικά πλαίσια, όπως στην επαγγελματική κατάρτιση, την ακαδημαϊκή κατάρτιση και την κατάρτιση των εθελοντών, καθώς και στις εθνικές ή τοπικές ανάγκες. Βασίζεται σε προηγούμενες εργασίες του FRA σχετικά με την επιτροπεία.

Σχετική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματική επιτροπεία για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά στο πλαίσιο της μετανάστευσης, βλ. τη σύσταση CM/Rec(2019)11 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη μέλη ⁽⁴⁵⁾.

Τι πρέπει να λάβετε υπόψη σχετικά με τη διεθνή προστασία εν ολίγοις

Για τα ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας, θα πρέπει ειδικότερα να λάβετε υπόψη τα ακόλουθα:

- **Αξιολόγηση της ιδιαίτερης κατάστασης του παιδιού, σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του.** Αυτό σημαίνει να εξετάσετε και να αξιολογήσετε μαζί με το παιδί όλες τις πιθανές νομικές οδούς, όπως τη διεθνή προστασία, την προσωρινή προστασία ή άλλες πιθανές νομικές οδούς. Ανάλογα με τη χώρα, η αξιολόγηση αυτή μπορεί να διεξαχθεί από τις αρχές παιδικής προστασίας και/ή τις αρχές ασύλου, με τη συμμετοχή σας ως διορισμένου επιτρόπου.

⁽⁴⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. [Πρακτικός οδηγός της EASO σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας – δεύτερη έκδοση](#), 2018.

⁽⁴⁵⁾ Σύσταση CM/Rec (2019) 11 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με την αποτελεσματική επιτροπεία των ασυνόδευτων παιδιών και των παιδιών που έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους στο πλαίσιο της μετανάστευσης, η οποία εγκρίθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2019.

- **Καταχώριση.** Ως επίτροπος, θα πρέπει να υποστηρίξετε το παιδί κατά την καταχώριση και την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την εθνική διαδικασία. Έχετε υπόψη ότι ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η εθνική προστασία μπορεί να αποτελεί καλύτερη επιλογή για το παιδί και θα υποστηρίξετε επίσης το παιδί στην εν λόγω διαδικασία (π.χ. άδεια παραμονής λόγω της ανηλικότητάς του, άδεια παραμονής υπό εθνική προστασία για ανθρωπιστικούς λόγους, για λόγους σπουδών ή για λόγους υγείας, ειδική προστασία για θύματα ενδοοικογενειακής βίας).

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με το συγκεκριμένο στάδιο, βλ. EASO, [Πρακτικός οδηγός καταχώρισης — Κατάθεση αιτήσεων διεθνούς προστασίας](#), Δεκέμβριος 2021.

- **Προσωπική συνέντευξη.** Εάν το παιδί έχει προωθηθεί μέσω της διαδικασίας ασύλου, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι κατανοεί την έννοια της προσωπικής συνέντευξης και το πιθανό αποτέλεσμα.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με το συγκεκριμένο στάδιο, ανατρέξτε στους διαθέσιμους οδηγούς του EUAA για διάφορα θέματα σχετικά με την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Όλοι οι οδηγοί είναι διαθέσιμοι εδώ <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

- **Κατάλυμα.** Η ΟΣΥ διασφαλίζει εγγυημένο τυποποιημένο επίπεδο συνθηκών υποδοχής για όλα τα παιδιά. Επιπλέον, απαριθμεί ειδικές κατηγορίες ευάλωτων αιτούντων διεθνή προστασία (συμπεριλαμβανομένων ασυνόδευτων παιδιών) και προβλέπει ότι τα κράτη οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την ειδική κατάσταση των ευάλωτων αυτών προσώπων ⁽⁴⁶⁾. Προβλέπει, επίσης, την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής των ευάλωτων προσώπων ⁽⁴⁷⁾. Με το άρθρο 23 της ΟΣΥ επιδιώκεται να διασφαλιστεί ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Στο άρθρο 24 της ΟΣΥ καθορίζονται οι κανόνες υποδοχής και μεταχείρισης των ασυνόδευτων παιδιών.

Σχετική έκδοση

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών: επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες](#), Δεκέμβριος 2018.

- **Πρόσβαση στην εκπαίδευση.** Η ΟΣΥ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στα παιδιά-αιτούντες πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό

⁽⁴⁶⁾ Άρθρο 21 της ΟΣΥ.

⁽⁴⁷⁾ Άρθρο 22 της ΟΣΥ.

προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους δικούς τους υπηκόους, ενόσω δεν είναι εκτελεστό μέτρο απομάκρυνσης κατ' αυτών των ιδίων ⁽⁴⁸⁾. Αφού εγγραφούν στο σχολείο, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να επωφελούνται των ίδιων υπηρεσιών με τα ημεδαπά παιδιά λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών τους. Ως επίτροπος, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι έχει πράγματι χορηγηθεί πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Ενδέχεται να χρειαστεί να υποστηρίξετε το παιδί σε οποιεσδήποτε διοικητικές απαιτήσεις, για παράδειγμα για την επικύρωση προηγούμενων πτυχίων ή διπλωμάτων ή για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε μαθήματα γλώσσας.

- **Πρόσβαση σε ιατρική ή άλλη βοήθεια.** Η ΟΣΥ αναφέρεται στην υγειονομική περίθαλψη σε πολλά άρθρα ⁽⁴⁹⁾. Τα ασυνόδευτα παιδιά είναι άτομα που ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες και, ως εκ τούτου, δικαιούνται ιατρική ή άλλη βοήθεια. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, ψυχολογική υποστήριξη για παιδιά που είναι μάρτυρες εγκλημάτων πολέμου ή υπηρεσίες για παιδιά θύματα βιασμού. Ως επίτροπος, θα πρέπει να διασφαλίσετε ότι το παιδί παραπέμπεται και έχει αποτελεσματική πρόσβαση στις σχετικές υπηρεσίες.
- **Οικογενειακή επανένωση.** Ο επίτροπος θα πρέπει να προωθεί τη στενή επαφή με τους γονείς του παιδιού, εάν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Όταν το παιδί δεν έχει επαφή με τους γονείς ή τα μέλη της οικογένειάς του ή δεν γνωρίζει πού βρίσκονται, ο επίτροπος θα πρέπει να ενθαρρύνει τις αρχές να ξεκινήσουν τον εντοπισμό της οικογένειας και τελικά την επανένωση της οικογένειας, εάν είναι απαραίτητο.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τις διασφαλίσεις κατά τη διαδικασία ασύλου, βλ. EUAA-FRA, *Practical Tool for Guardians – The asylum procedure* (Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Η διαδικασία ασύλου), Οκτώβριος 2023.

Εναλλακτικές νομικές οδοί που είναι διαθέσιμες στη χώρα σας

Συμπληρώνεται από τη χώρα της ΕΕ+.

Πληροφορίες ανά χώρα σχετικά με τις εναλλακτικές οδούς διατίθενται στην πλατφόρμα Who is Who του EUAA, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://whoiswho.euaa.europa.eu/>.

⁽⁴⁸⁾ Άρθρο 14 της ΟΣΥ.

⁽⁴⁹⁾ Άρθρα 13, 17 και 19 της ΟΣΥ.

Έχετε υπόψη σας ότι «άλλες νομικές οδοί» δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τη δυνατότητα των παιδιών να υποβάλουν αίτηση για διεθνή προστασία, εάν προκύψει ανάγκη.

4.2. Πώς να διασφαλίσετε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στη διαδικασία ασύλου

Κάθε διαδικασία για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις απόψεις του παιδιού, τις απόψεις των γονέων ή του επιτρόπου/φροντιστή, την ταυτότητα του παιδιού, το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού, τις οικογενειακές σχέσεις και επαφές, την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του, τις ανάγκες προστασίας του, τη φροντίδα, την προστασία και την ασφάλεια του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ευημερίας και της ανάπτυξής του, τις καταστάσεις ευαλωτότητας, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που αντιμετωπίζει το παιδί και των πηγών προστασίας, το επίπεδο ένταξης στη χώρα υποδοχής, καθώς και την ψυχική και σωματική υγεία, την εκπαίδευση και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες ⁽⁵⁰⁾.

Η ανάλυση αυτή μπορεί να γίνεται από κοινωνικούς λειτουργούς, οι οποίοι εργάζονται είτε στην αρμόδια για το άσυλο αρχή είτε σε άλλους φορείς, οι οποίοι τους θέτουν στη διάθεση της αρμόδιας για το άσυλο αρχής. Πρέπει να συνεκτιμά το φύλο του παιδιού, τον σεξουαλικό προσανατολισμό του ή την ταυτότητα φύλου του, την εθνική, εθνοτική ή κοινωνική του καταγωγή, τη θρησκεία του, την αναπηρία του, το καθεστώς μετανάστευσης ή διαμονής, το καθεστώς ιθαγένειάς του, την ηλικία του, την οικονομική του κατάσταση, τις πολιτικές και λοιπές πεποιθήσεις του ⁽⁵¹⁾, το πολιτιστικό και γλωσσικό του υπόβαθρο και άλλες καταστάσεις.

⁽⁵⁰⁾ UNHCR, *2021 UNHCR Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child* (Κατευθυντήριες γραμμές της διαδικασίας βέλτιστου συμφέροντος: αξιολόγηση και προσδιορισμός του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού), Μάιος 2021.

⁽⁵¹⁾ Ηνωμένα Έθνη, *Κοινό γενικό σχόλιο αριθ. 3 (2017)* της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αριθ. 22 (2017) της Επιτροπής για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με τις γενικές αρχές που διέπουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης, 16 Νοεμβρίου 2017, ενότητα I, παράγραφος 3.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, πρέπει να διασφαλίζετε ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αξιολογείται από τις αρχές κάθε φορά που λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν το παιδί⁽⁵²⁾. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, αποφάσεις σχετικά με την ασφάλεια, το κατάλυμα, την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, τις δραστηριότητες αναψυχής, τη νομική εκπροσώπηση, τις πιθανές μετεγκαταστάσεις και/ή μεταφορές σε άλλο κράτος μέλος ή άλλη βιώσιμη λύση, καθώς και τον εντοπισμό και την επανένωση της οικογένειας. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, πρέπει να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα του παιδιού να ακούγεται (βλ. επόμενη ενότητα).

Θα πρέπει να παρακολουθείτε τις αποφάσεις που έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο παιδί με οποιονδήποτε μηχανισμό ενδείκνυται, να παρεμβαίνετε όταν κινδυνεύει η ευημερία του παιδιού και να αμφισβητείτε, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων σας, κάθε απόφαση που κρίνεται αντίθετη και/ή δεν προάγει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Η κατανόηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού απαιτεί από τους φορείς λήψης αποφάσεων να αξιολογούν τις ανάγκες του παιδιού κατά τη διαδικασία ασύλου με ολοκληρωμένο τρόπο και να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες αυτές. Αυτό σημαίνει να υποστηρίζετε το παιδί καθ' όλη τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, αλλά και να έχετε τη δυνατότητα να παρεμβαίνετε στις αρχές εάν το παιδί έχει ειδικές ανάγκες, για παράδειγμα όσον αφορά το κατάλυμα, την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη. Ο ρόλος σας είναι να προωθήσετε την ευημερία του παιδιού και να αντιδράσετε εάν το παιδί εκφράσει δυσκολίες στην αλληλεπίδραση με τις αρχές και το διοικητικό σύστημα.

⁽⁵²⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους, κοινό γενικό σχόλιο αριθ. 3 (2017) της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αριθ. 22 (2017) της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τις γενικές αρχές που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης, 16 Νοεμβρίου 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους, κοινό γενικό σχόλιο αριθ. 4 (2017) της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αριθ. 23 (2017) της Επιτροπής για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με τις υποχρεώσεις του κράτους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης στις χώρες καταγωγής, διέλευσης, προορισμού και επιστροφής, 16 Νοεμβρίου 2017, CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/23.

Σχετική έκδοση

Για αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τις συγκεκριμένες δράσεις που πρέπει να αναλαμβάνονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, ανατρέξτε σε ένα άλλο εργαλείο των EUAA-FRA στη σειρά αυτής, με τίτλο *Practical Tool for Guardians – The asylum procedure* (Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Η διαδικασία ασύλου), Οκτώβριος 2023.

Για μια ολοκληρωμένη επισκόπηση, βλ. τον *Πρακτικό οδηγό της EASO σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στις διαδικασίες ασύλου*, 2019.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, θα πρέπει να συμμετέχετε στις κατάλληλες αξιολογήσεις σχετικά με το παιδί, ώστε να διασφαλίσετε ότι τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελούν πρωταρχικό μέλημα σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ότι το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού γίνεται σεβαστό. Αυτό απαιτείται από το άρθρο 12 της ΣΔΠ και το άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

4.3. Πώς να διευκολύνετε τη συμμετοχή του παιδιού

Το δικαίωμα ακρόασης (άρθρο 12 της ΣΔΠ) περιγράφει τα δικαιώματα των παιδιών να ακούγονται οι απόψεις τους και να λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους. Το εν λόγω δικαίωμα ισχύει για όλες τις αποφάσεις που επηρεάζουν το παιδί, μεταξύ άλλων σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών και στο πλαίσιο διοικητικών και ένδικων διαδικασιών. Τα παιδιά έχουν διαφορετικές ανάγκες να εκφράζονται και να ακούγονται οι απόψεις τους, ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι συνεσταλμένα, μπορεί να έχουν προβλήματα ακοής ή λόγου, ή ορισμένα παιδιά μπορεί να χρειάζονται διερμηνέα. Ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι συνηθισμένα να διαμορφώνουν και να εκφράζουν τη γνώμη τους, ενδεχομένως αυτό να είναι δυσκολότερο για άλλα παιδιά. Ο επίτροπος θα πρέπει επίσης να διαχειρίζεται τις προσδοκίες του παιδιού, καθώς οι αποφάσεις των αρχών ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται πάντα στις επιθυμίες του παιδιού.

Στην περίπτωση των ασυνόδευτων παιδιών που ζητούν διεθνή προστασία, οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι πάροχοι υπηρεσιών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα περισσότερα παιδιά έχουν πρόσβαση σε βοήθεια από διερμηνέα και ότι οι υπηρεσίες διερμηνείας τηρούν τα πρότυπα ποιότητας, δεν παρεμβαίνουν στο περιεχόμενο και την ουσία της επικοινωνίας, είναι ουδέτερες και σε καμία περίπτωση δεν εκφοβίζουν το παιδί. Το φύλο του διερμηνέα και του χειριστή της υπόθεσης μπορεί να είναι σημαντικό για ένα παιδί και θα πρέπει να ζητείται η προτίμησή του, ιδίως όταν το παιδί είναι θύμα βίας ή εκμετάλλευσης ή όταν το θέμα της επικοινωνίας θίγει άλλα ευαίσθητα ζητήματα.

Το δικαίωμα αυτό συνδέεται στενά με το δικαίωμα ενημέρωσης. Το παιδί έχει, ανά πάσα στιγμή, δικαίωμα να ζητεί, να λαμβάνει και να ανταλλάσσει πληροφορίες ⁽⁵³⁾. Οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα που κατανοεί το παιδί. Η παροχή πληροφοριών στο παιδί αποτελεί ευθύνη όλων των φορέων που έρχονται σε επαφή με το παιδί, αλλά αποτελεί επίσης πολύ σημαντική πτυχή του ρόλου σας ως επιτρόπου. Το παιδί ενδέχεται να μη λαμβάνει επαρκείς πληροφορίες ή να μην έχει κατανοήσει σωστά ή να έχει ξεχάσει. Το δικαίωμα αυτό συνδέεται στενά με τη σημασία της παροχής νομικής συνδρομής.

Θα πρέπει να παρέχεται ανά πάσα στιγμή το δικαίωμα στην εμπιστευτικότητα στο πλαίσιο του ασύλου. Το παιδί θα πρέπει να ενημερώνεται ότι όλες οι πληροφορίες που κοινοποιεί είναι εμπιστευτικές και ότι σε καμία περίπτωση δεν θα κοινοποιηθούν στις αρχές της χώρας καταγωγής. Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται με φιλικό προς το παιδί τρόπο, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, έχετε την ευθύνη να διασφαλίζετε ότι στο παιδί παρέχονται οι κατάλληλες πληροφορίες.

Άλλα πρακτικά βήματα μπορεί να περιλαμβάνουν το να επιτρέπεται και να ενθαρρύνονται τα παιδιά να μιλήσουν χωρίς να τα διακόπτουν, να τα κρίνουν, να τα αντικρούουν ή να τα αμφισβητούν σχετικά με τις πληροφορίες που παρέχουν. Παρέχετε στα παιδιά και τις οικογένειες το δικαίωμα να διατυπώσουν ερωτήσεις και ζητήστε ενεργά τη συγκατάθεσή τους προτού κοινοποιήσετε τις πληροφορίες. Διαθέστε αρκετό χρόνο για παύσεις και διαλείμματα κατά τα οποία το παιδί θα μπορεί να κινηθεί, να παίξει και να αλληλεπιδράσει με τους φίλους του. Συνδράμετε στον προσδιορισμό και τη χρήση του καταλληλότερου τρόπου επικοινωνίας με τα παιδιά με αναπηρία. Παρέχετε υλικό γραφής και ζωγραφικής για να βοηθήσετε τα παιδιά να περιγράψουν τις ιστορίες τους ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵³⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ό.π., υποσημείωση 6· Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, 16 Δεκεμβρίου 1966, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 999, σ. 171· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6 (2005) σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών εκτός της χώρας καταγωγής τους, 1 Σεπτεμβρίου 2005, CRC/GC/2005/6· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC), γενικό σχόλιο αριθ. 12 (2009) σχετικά με το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού, 20 Ιουλίου 2009, CRC/C/GC/12· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC), γενικό σχόλιο αριθ. 14 (2013) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του (άρθρο 3 παράγραφος 1), 29 Μαΐου 2013, CRC/C/GC/14· Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών, ETS αριθ. 160, έναρξη ισχύος 01.07.2000.

⁽⁵⁴⁾ UNHCR, Technical Guidance: Child Friendly Procedures (Τεχνική καθοδήγηση: διαδικασίες φιλικές προς τα παιδιά), 2021.

Παράρτημα 1. Συμπληρωματικές πηγές

ΕΥΑΑ

Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και καταχώριση

- ΕΥΑΑ, [Practical Guide on Information Provision in the Asylum Procedure](#) (Πρακτικός οδηγός για την παροχή πληροφοριών — Πρόσβαση στη διαδικασία), Φεβρουάριος 2023.
- ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός καταχώρισης — Κατάθεση αιτήσεων διεθνούς προστασίας](#), Δεκέμβριος 2021.

Εξέταση της αίτησης

- ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός για τις πολιτικές πεποιθήσεις](#), Δεκέμβριος 2022.
- ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός για τις συνεντεύξεις με αιτούντες άσυλο λόγω θρησκείας](#), Νοέμβριος 2022.
- ΕΑΣΟ, [Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας](#), Μάρτιος 2020.
- ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018.
- ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων](#), Μάρτιος 2015.
- ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

Πηγές σχετικές με τα παιδιά

- ΕΥΑΑ-FRA, Πρακτικά εργαλεία για επιτρόπους σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:
 - [προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία](#), Νοέμβριος 2022.
 - [η διαδικασία ασύλου](#), Οκτώβριος 2023.
 - [διακρατικές διαδικασίες](#), 2023.
- Κινούμενα σχέδια της ΕΑΣΟ:
 - [Age assessment for children](#) (Υπολογισμός ηλικίας για παιδιά), 2021.
 - [Age assessment for practitioners](#) (Υπολογισμός ηλικίας για επαγγελματίες), 2020.
- ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στις διαδικασίες ασύλου](#), 2019

- EASO, *Practical Guide on Family Tracing* (Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας), Μάρτιος 2016.

FRA

FRA, *Επιτροπεία για ασυνόδευτα παιδιά — Εγχειρίδιο για τους εκπαιδευτές επιτρόπων*, 1 Μαρτίου 2023.

FRA, *Handbook on European Law Relating to the Rights of the Child – 2022 edition* (Εγχειρίδιο για το ευρωπαϊκό δίκαιο σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού — έκδοση 2022), 13 Απριλίου 2022.

Υλικό ηλεκτρονικής μάθησης του FRA, 2022, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

FRA, *Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης — Έκδοση 2020*, 17 Δεκεμβρίου 2020.

FRA και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα*, 26 Ιουνίου 2014.

FRA και Συμβούλιο της Ευρώπης, *Fundamental rights of refugees, asylum applicants and migrants at European borders* (Τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών στα ευρωπαϊκά σύνορα), 2020.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *7 EGN Standards for the delivery of guardianship to unaccompanied children* (7 πρότυπα του EGN για την παροχή επιτροπείας σε ασυνόδευτα παιδιά), 2022.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *Children on the Move — A guide to working with unaccompanied children in Europe* (Μετακινούμενα παιδιά — Οδηγός για την εργασία με ασυνόδευτα παιδιά στην Ευρώπη), Φεβρουάριος 2021.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *Pilot Assessment System for Guardianship* (Πιλοτικό σύστημα αξιολόγησης για την επιτροπεία), Σεπτέμβριος 2019.

UNHCR

UNHCR, *Technical Guidance: Child friendly procedures* (Τεχνική καθοδήγηση: διαδικασίες φιλικές προς τα παιδιά), 2021.

UNHCR, *Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and determining the best interests of the child* (Κατευθυντήριες γραμμές της διαδικασίας βέλτιστου συμφέροντος: αξιολόγηση και προσδιορισμός του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού), Μάιος 2021.

UNHCR, *Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 8: Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1(Α)2 και 1(ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 22 Δεκεμβρίου 2009, HCR/GIP/09/08.

UNICEF

UNICEF, *Accelerating Inclusion of Refugee Children* (Επιτάχυνση της ένταξης των παιδιών προσφύγων), Ιούνιος 2023.

UNICEF, *Strengthening Inclusive Social Protection Systems* (Ενίσχυση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας χωρίς αποκλεισμούς), Φεβρουάριος 2023.

UNICEF, *Convention on the Rights of the Child: The children's version* (Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού: Έκδοση για τα παιδιά), 2019.

UNICEF, *A Right to be Heard* (Το δικαίωμα ακρόασης), Δεκέμβριος 2018.

UNICEF, *Psychosocial Support in Humanitarian Settings* (Ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε ανθρωπιστικά περιβάλλοντα), Αύγουστος 2018.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, «*Caring for unaccompanied migrant children*»: *A toolkit to promote culture sensitivity when caring for UMCs* (Φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών-μεταναστών: Μια εργαλειοθήκη για την προώθηση της πολιτισμικής ευαισθησίας κατά τη φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών-μεταναστών), 2022.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, «*Trafficking in persons: Protection and assistance to victims*» (Εμπορία ανθρώπων: Προστασία και παροχή βοήθειας στα θύματα). Ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικής μάθησης σε ρυθμό που καθορίζει ο ίδιος ο συμμετέχων, διαθέσιμο στον ιστότοπο [E-Campus](#).

Συμβούλιο της Ευρώπης

Συμβούλιο της Ευρώπης, *Σύσταση CM/Rec(2022)22* της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό της ηλικίας στο πλαίσιο της μετανάστευσης και η αιτιολογική της έκθεση, τα οποία εγκρίθηκαν στις 14 Δεκεμβρίου 2022.

Συμβούλιο της Ευρώπης, *Σύσταση CM/Rec(2019)11* της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με την αποτελεσματική επιτροπεία των ασυνόδευτων παιδιών και των παιδιών

που έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους στο πλαίσιο της μετανάστευσης, η οποία εγκρίθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2019.

Συμβούλιο της Ευρώπης, *How to convey child friendly information to children in migration: a Handbook for frontline professionals* (Πώς να μεταφέρουμε φιλικές προς τα παιδιά πληροφορίες σε παιδιά-μετανάστες: Εγχειρίδιο για επαγγελματίες πρώτης γραμμής), Δεκέμβριος 2018.

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Είδη προστασίας.....	10
Διάγραμμα 2. Οι δεσμοί μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του δικαιώματος ασύλου	12
Διάγραμμα 3. Οι τέσσερις βασικές δεσμευτικές αρχές της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού	18

■ Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

